

Αυτή τήν περίοδο στό ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ παίζεται τό σπουδαῖο ἔργο τοῦ μεγάλου Ἀγγλου δραματουργοῦ Οὐίλλιαμ Σαίξπηρ (1564-1616)

«ΜΑΚΒΕΘ»

Ἐκθέτουμε τήν ὑπόθεση τοῦ ἔργου καί ἐπισημαίνουμε τά θέματα πού θίγει.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου ἐκτυλίσσεται στή Σκωτία κατά τόν ἐνδέκατο αἰῶνα. Κάποιοι εὐγενεῖς εἶχαν στασιάσει ἐναντίον τοῦ βασιλιά Ντάνκαν καί εἶχαν συμμαχήσει μέ εἰσβολεῖς ἀπό τήν Νορβηγία. Κατά τίς σκληρές μάχες διακρίθηκαν οἱ εὐγενεῖς Μάκβεθ καί Μπάνκο. Μετά τήν νίκη τῶν πιστῶν σ' αὐτόν στρατευμάτων, ὁ βασιλιάς Ντάνκαν τούς ὑποδέχεται μέ τιμές. Ἡ ἀπονομή τοῦ τίτλου τοῦ δούκα τοῦ Κάουντορ, πού ἐπαληθεύει σχετική προφητεία Μαγισσῶν, ξυπνά στόν Μάκβεθ τήν φιλοδοξία γιά τόν θρόνο.

Ὁ ἠλικιωμένος βασιλιάς τῆς Σκωτίας Ντάνκαν, οἱ γιοί του Μάλκολμ καί Ντόναλμπαιν καθῶς καί αὐλικοί φιλοξενοῦνται στόν πύργο τοῦ Μάκβεθ. Ὑπερνικῶντας τούς ἐνδοισμούς του μέ τήν παρότρυνση τῆς γυναίκα του, ὁ Μάκβεθ δολοφονεῖ τήν νύχτα, στόν ὕπνο τόν βασιλιά καί ἐπιρρίπτει τήν πράξη του στούς θαλαμηπόλους-φύλακες. Ἡ ἀποκάλυψη τοῦ φόνου προκαλεῖ γενική ἀναστάτωση καί σύγχυση. Ὑποπτευόμενοι προδοσία, οἱ πρίγκηπες φεύγουν, ὁ Μάλκολμ στήν Ἀγγλία, ὁ Ντόναλμπαιν στήν Ἴρλανδία. Ἡ λαθραία καί αἰφνίδια φυγή τους ρίχνει τήν σκιά τῆς συνωμοσίας σ' αὐτούς.

Ὁ Μάκβεθ γίνεται βασιλιάς. Καθῶς εἶναι ἄτεκνος, θυμᾶται τήν προφητεία πού ἔκαναν στόν Μπάνκο οἱ Μάγισσες: δέν θά γίνει βασιλιάς, ἀλλά οἱ ἀπόγονοί του θά εἶναι βασιλιάδες. Γιά νά ἐξασφαλισθεῖ χρησιμοποιεῖ δολοφόνους πού σκοτώνουν τόν Μπάνκο, ἀλλά ὄχι τόν γιό του Φλήνς. Σέ ἐπίσημο δεῖπνο πού δίνει σέ αὐλικούς εὐγενεῖς, τό φάντασμα τοῦ Μπάνκο ταραίζει τόν Μάκβεθ. Ἡ Λαίδη Μάκβεθ προσπαθεῖ νά δικαιολογήσει τήν ψυχοδιανοητική διαταραχή καί συμπεριφορά του.

Ἡ βασιλεία τοῦ Μάκβεθ ἐξελίσσεται σέ τυραννία. Οἱ ἐνέργειές του ἔχουν δημιουργήσει κράτος φόβου καί ἀνασφάλειας. Ὁ εὐγενής Μακντάφ ἀποστασιοποιεῖται ἀπό τήν βασιλική αὐλή καί καταφεύγει στήν αὐλή τῆς Ἀγγλίας (Εδουάρδος ὁ Ἐξομολογητής 1057-1093), ὅπου ζεῖ ὁ Μάλκολμ, γιός τοῦ δολοφονημένου Ντάνκαν. Ὁ Μάκβεθ ἀμφιβάλλει γιά τήν ἀφοσίωση ἄλλων εὐγενῶν καί προσφεύγει στίς Μάγισσες. Ὀπτασίες τόν προειδοποιοῦν νά φυλάγεται ἀπό τόν Μακντάφ, ἀλλά νά μή φοβᾶται ἀπό κανέναν ἄνδρα γεννημένο ἀπό γυναῖκα. Δέν θά νικηθεῖ πρὶν τό δάσος Μπέρναμ ἔλθει στόν λόφο Ντάνσιναιν. Σέ ὄραμα τοῦ παρουσιάζουν τούς βασιλιάδες τῆς δυναστείας τῶν Στιούαρτς, ἀπογόνους τοῦ Μπάνκο. Ὅργανά του αἰφνιδιάζουν τόν πύργο τοῦ Μακντάφ καί σφάζουν γυναῖκα, παιδιά καί ὑπηρέτες του.

Ἡ Λαίδη Μάκβεθ, ἀμέτοχη στά νέα ἐγκλήματα τοῦ ἄντρα της, συγκεντρώνει τίς δυνάμεις της στήν ἀντιμετώπιση τοῦ προσωπικοῦ της δράματος. Ὑποφέρει μυστικά καθώς βασανίζεται ἀπό τύψεις καί ὑπνοβατεῖ. Ὁ γιατρός της ἀδυνατεῖ νά τήν βοηθήσει. Ἡ ἀρρώστεια της χρειάζεται γιατρό ψυχῆς.

Οἱ Σκῶτοι πού ἔχουν ἐξεγερθεῖ ἐναντίον τοῦ Μάκβεθ προχωροῦν πρός τό δάσος Μπέρναμ γιά νά ἐνωθοῦν μέ τούς συμμάχους τους πού ἔρχονται ὑπό τόν Μάλκολμ ἀπό τήν Ἀγγλία. Ὁ Μάκβεθ ὀχυρώνεται στό κάστρο Ντάνσιναιην. Οἱ ἀντίπαλοί του κινοῦνται καλυμμένοι μέ κλάδους ἀπό τά δέντρα τοῦ δάσους Μπέρναμ. Ὁ Μάκβεθ πληροφορεῖται τόν θάνατο τῆς γυναίκα του. Μᾶλλον αὐτοκτόνησε.

Ὁ στρατός τοῦ Μάλκολμ βρίσκει μικρή ἀντίσταση, τό κάστρο Ντανσιναιήν καταλαμβάνεται. Ὁ Μάκβεθ βρίσκεται ἀντιμέτωπος μέ τόν Μακντάφ, ἀλλά δέν τόν φοβάται, γιατί εἶναι ἀτρώτος ἀπό ἄντρα πού γεννήθηκε ἀπό γυναίκα. Ἡ γενναιότητά του δέν τόν ἐγκαταλείπει οὔτε ἀπελπίζεται καί ὅταν ὁ Μακντάφ τόν πληροφορεῖ ὅτι δέν γεννήθηκε, γιατί τόν ἔβγαλαν ἀπό τήν κοιλιά τῆς μητέρας του πρῖν τήν ὥρα του. Ἀκολουθεῖ σκληρή μονομαχία πού δίνει τέλος στή ζωή τοῦ Μάκβεθ. Ὁ Μακντάφ παρουσιάζει ὡς τρόπαιο τό κεφάλι τοῦ τυράννου. Οἱ εὐγενεῖς πού συγκεντρώνονται ἐπευφημοῦν τόν Μάλκολμ βασιλιά τῆς Σκωτίας.

Τά πρῶτα λόγια πού ὁ Μάκβεθ ἀπευθύνει στόν Μπάνκο: «Τόσο ἄσκημη κι' ὠραία ἡμέρα δέν ξαναεῖδα». Ἀδύνατον μιά ἡμέρα νά εἶναι συγχρόνως ἄσκημη καί ὠραία. Οἱ λόγοι ἀποκαλύπτουν σύγχυση τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου.

Ἡ παρουσία καί ὁ διάλογος τῶν τριῶν Μαγισσῶν στήν πρώτη σκηνή προσδίδουν ὑπερφυσικό στοιχεῖο στήν ἀτμόσφαιρα. Ἡ φράση «τ' ὠραῖο εἶν' ἄσκημο, τ' ἄσκημο ὠραῖο» πού ἀρθρώνουν καί οἱ τρεῖς ἀποκαλύπτει τόν σκοπό τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων, νά προκαλέσουν σύγχυση στό νοῦ τῶν ἀνθρώπων. Ἐπιδιώκουν νά ζοῦν καί νά ἐνεργοῦν οἱ ἄνθρωποι ὅπως αὐτές: «στήν καταχνιά πετάω, μέσ στή θολούρα πλέω».

Μάκβεθ πρός τίς Μάγισσες: «Μιλήστε, ἂν τό μπορεῖτε: τί εἴσαστε;»
Α' Στρίγγλα: «Γειά σου, Μάκβεθ. Γειά σου, θάνη τοῦ Γκλάμις». Β' Στρίγγλα: «Γειά σου, Μάκβεθ. Γειά σου, θάνη τοῦ Κάουντορ». Γ' Στρίγγλα: «Γειά σου, Μάκβεθ. Γειά σου πού βασιλιάς μετά θά γίνεις!». Καί πρός τόν Μπάνκο: «Θά κάνεις βασιλιάδες ὁ ἴδιος δέ θά γίνεις».

Μετά τούς χαιρετισμούς-προφητεῖες πού ἔκαναν στούς στρατηγούς Μάκβεθ καί Μπάνκο οἱ Μάγισσες ἐξαφανίστηκαν. Ὁ Μπάνκο παρατηρεῖ: «Κύριέ μου, τί ξαφνιάστηκες σάν νά φοβᾶσαι πράματα πού χτυπᾶν ὠραῖα στ' ἀφτί; ...». Γιατί ξαφνιάστηκε ὁ Μάκβεθ; Γιατί ἡ προφητεία «βασιλιάς θά γίνεις» ἀποκαλύπτει σχετική ἐπιθυμία, φιλοδοξία ἔνοχη. Ἐκπληκτικός γνώστης τῶν ἀνθρωπίνων ὁ βάρδος τοῦ Αἴηβον!

Σχολιάζοντας τὰ λεχθέντα τῶν Μαγισσῶν ὁ Μπάνκο ἐπισημαίνει: «... Μὰ 'ναι παράξενο: συχνά μᾶς ξεπλανεύουν γιά τό χαμό μας τὰ ὄργανα τοῦ σκότους λέγοντας ἀλήθειες, μᾶς μαυλίζουν μέ λιανὰ νομίσματα γιά νά μᾶς ρίξουν στό βαθύτερο κατάντημα». Μεγάλη ἡ ἐφευρετικότητα τοῦ ἐχθροῦ μας γιά νά μᾶς παρασύρει στό κακό. «καί οὐ θαυμαστόν· αὐτός γάρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός», ὑπενθυμίζει ὁ ἔμπειρος φωτισμένος ἀγωνιστής τοῦ πνεύματος Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος (Β' Κορινθ. 11, 14).

Ὁ σπόρος πού ἔριξαν «τὰ ὄργανα τοῦ σκότους» βρῆκε πρόσφορο ἔδαφος στήν ψυχή τοῦ Μάκβεθ. Ἡ τέχνη τοῦ Σαίξπηρ μᾶς ἐκθέτει τήν διεργασία πού γίνεται μέσα του μέ τους μονολόγους του: «Δύο εἰπώθηκαν ἀλήθειες σάν αἴσιοι πρόλογοι στό δράμα πού ἀνεβαίνει μέ τό κυρίαρχο θέμα. Τούτη ἡ ἀφύσικη παρόρμηση δέ μπορεί νά 'ναι κακιά, δέ μπορεί νά 'ναι καλή: ἂν εἶν' 'ναι κακιά πῶς μοῦ ἔδωσε ἀρραβῶνα ἐπιτυχίας, ἀρχίζοντας μέ ἀλήθεια; Εἶμαι θάνης τοῦ Κάουντορ· ἂν καλή, πῶς παραδίνομαι σ' αὐτή τήν παρακίνηση πού τό εἶδωλό της τό φριχτό ξηλώνει τὰ μαλλιά μου καί κάνει ἡ ριζιμιὰ καρδιά μου νά χτυπάει μέσα μου ἀντίθετα ἀπ' τή φυσική της τάξη; ... Ἡ ἰδέα τοῦ φόνου πού 'ναι ἀκόμα μόνον στή φαντασία, ταραίζει τόσο τήν ἀπλή μου ἀνθρώπινη ὑπαρξη, πού ἡ λειτουργία ἀγκομαχάει μέσα στή φαντασμάρα κι' οὔτε ὑπάρχει τίποτε, μόνο αὐτό, τό ἀνύπαρχτο». Καί πρός τὰ πρόσωπα πού παρευρίσκονται: «...Ω, σᾶς ζητάω συμπάθιο: τό θολό μυαλό μου τ' ἄργαζαν ξεχασμένα πράματα...».

Ὁ βασιλιάς Ντάνκαν γιά τόν προδότη Κάουντορ: «Δέν εἶναι τρόπος νά 'βρεις τῆς ψυχῆς τό φτιάξιμο πάνω στό πρόσωπο: ἦταν κύριος πού 'χα χτίσει ἐπάνω του ἐμπιστοσύνη ἀπόλυτη». Γιατί οἱ ἄνθρωποι μπορούμε νά ὑποκρινόμαστε καί ὅπως θά συμβουλευσε ἡ Λαίδη Μάκβεθ τόν ἄντρα της, εἴμαστε τό φίδι πού κρύβεται κάτω ἀπό τό ἀθῶο ωραῖο ἄνθος. Ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη εἶχε ὁ Ντάνκαν καί στόν Μάκβεθ τόν δολοφόνο του. Τέλειος ὑποκριτής ὁ Ταρτοῦφος στό ὁμώνυμο ἔργο τοῦ Μολιέρου. Τήν ἐμπιστοσύνη ὅλων ἔχει κερδίσει ὁ ὑποκριτής, κακοῦργος Ἰάγος στήν τραγωδία τοῦ Σαίξπηρ «Ὁθέλος».

Ὁ Μάκβεθ στή γυναίκα του πού τόν παροτρύνει νά ὑπερνηκίσει τούς δισταγμούς του: «Τολμάω νά κάνω ὅσα ταιριάζουν στόν ἄντρα· ὅποιος τολμάει πιά περά δέν εἶν' ἄντρας». Ἀρετή στόν ἄντρα ἡ γενναιότητα. Ὅχι μόνον στούς ἐξωτερικούς κινδύνους, ἀλλά καί στούς πνευματικούς ἐχθρούς. Εἶναι ἀύθεντικοί ἄντρες ὅσοι δέν ἀντιστέκονται στό κακό;

Ἀξίζει νά ἐπισημάνουμε τήν ἀπάνθρωπη σκληρότητα πού ἔχει ἐνδυθεῖ ἡ ἀποφασιστικότητα καί φιλοδοξία τῆς Λαίδης Μάκβεθ: «... Ἐθήλασα καί ξέρω τί τρυφερά τό βρέφος ἀγαπᾶς πού σέ βυζαίνει: θά 'βγαζα ἐνῶ θωρῶντας με θά μοῦ χαμογελοῦσε, τή ρόγα μου ἀπ' τὰ οὔλα του καί θά 'σπαζα τό καύκαλό του νά 'χυνα ἔξω τὰ μυαλά του, ἂν εἶχα ὄρκο κάνει ὅπως ἐσύ γιά νά τό κάμω».

Ὁ Μάκβεθ στήν γυναίκα του ἀμέσως μετά τόν φόνο: «Σάν ν' ἄκουα μιὰ φωνή νά κράζει: Πάει ὁ ὕπνος! Ὁ Μάκβεθ σκοτώνει τόν ὕπνο, τόν ἀθῶο ὕπνο, ... Ὅλο φώναζε «Μήν κοιμάστε πιά!» Σ' ὅλο τό σπίτι. Ὁ Γκλάμις

σκότωσε τόν ύπνο καί γι' αὐτό ὁ Κάουντορ πιά δέ θά κοιμηθεῖ, ὁ Μάκβεθ πιά δέ θά κοιμηθεῖ». Καί οἱ συνέπειες ἀκολουθοῦν: ἡ Λαίδη Μάκβεθ ύπνοβατεῖ καί μονολογῶντας ὁμολογεῖ τὰ ἐγκλήματα (Ντάνκαν, Μπάνκο, οἰκογένεια Μακντάφ). Ὁ Μάκβεθ: «Μά ἄς ξηλωθεῖ ἡ δομή τῆς πλάσης, παρά νά τρῶμε τρέμοντας καί νά κοιμόμαστε μέσ στήν κατάθλιψη ἀπ' αὐτά τὰ ἀπαίσια ὄνειρα πού μᾶς ταραίζουν τή νύχτα».

Βασιλιάς ὁ Μάκβεθ νιώθει ἀνασφάλεια, ἐτοιμάζεται νά ἐξοντώσει τόν Μπάνκο πού, σύμφωνα μέ τῶν Μαγισσῶν τήν προφητεία, θά γίνει γενάρχης βασιλιάδων, μονολογεῖ: «... Ἄν ἔτσι, γιά τό σοί τοῦ Μπάνκο κόλασα τήν ψυχή μου, σκότωσα γιά δαύτους τόν ἄκακο τόν Ντάνκαν· ἔριξα κακά στό βάζο τῆς εἰρήνης μου μόνο γι' αὐτούς κι' ἔδωσα τόν αἰώνιο θησαυρό μου στόν κοινόν ἐχθρό τοῦ ἀνθρώπου γιά νά κάνω ἐκείνους βασιλιάδες».

Αἰώνιος θησαυρός ἡ ψυχή πού ὁ Δημιουργός μᾶς ἔχει δώσει. Ἄν τήν κολάσουμε ὑπακούοντας στόν κοινό ἐχθρό μας γινόμαστε δύστυχοι σ' αὐτή τή ζωή καί θά εἴμαστε ἔτσι καί στήν ἄλλη. Ἡ ἀπώλεια τῆς εἰρήνης καί οἱ τύψεις ἀποτελοῦν ἀνεκτίμητη δωρεά τοῦ πανάγαθου Πατέρα γιά νά μετανοήσουμε πρὶν διαβοῦμε τό κατῶφλι τοῦ θανάτου. Γιατί ἐν τῷ Ἄδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια!

Ὁ Μάκβεθ στή γυναίκα του: «Θά ξεπλύνει τοῦ μεγάλου Ποσειδῶνα ὄλος ὁ ὠκεανός τό αἷμα αὐτό ἀπ' τό χέρι μου; Ὁχι, μᾶλλον τό χέρι τοῦτο μου τὰ πλήθια πέλαγα θά βάψει κι' ἀπό πράσινα θά γίνουν κόκκινα». Μέ τήν ἀμαρτωλότητά μας μολύνουμε καί τό φυσικό περιβάλλον!

Ὁ γιατρός στή βάρια γιά τήν Λαίδη Μάκβεθ: «Ἄρρωστες ψυχές ἀδειάζουν στ' ἄφωνα προσκεφάλια τους τ' ἄφωνα μυστικά τους. Μᾶλλον πνευματικό ἔχει ἀνάγκη, ὄχι γιατρό». Ἀφύσικη κατάσταση γιά τήν ψυχή ἢ ἀμαρτία. Ὅπως τό δηλητήριο στό σῶμα. Σώφρονες ὅσοι παίρνουν τό φάρμακο πού παράγεται ἐκεῖ ὅπου τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας ἐνώνονται μέ τό Αἷμα πού ρέει ἀπό τόν Γολγοθά.

Ἡ κωμική ὄπερα τοῦ Τζοακίνο Ροσσίνι (1792-1868) "Ο ΚΟΥΡΕΑΣ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ" παρουσιάζεται στό θέατρο ΑΚΡΟΠΟΛΙ σέ μορφή συναυλίας. Ἐκθέτουμε τήν ὑπόθεση τῆς ὄπερας καί ἐπισημαίνουμε τά μηνύματα πού ἐκπέμπει:

Τό λιμπρέτο, πού γράφτηκε ἀπό τόν Τσέζαρε Στερμπίνι, ἀντλεῖ τήν ὑπόθεσή του ἀπό τήν ὁμώνυμη κωμωδία τοῦ Γάλλου συγγραφέα Πιέρ Μπομαρσέ (1732-1799). Ἡ ὑπόθεση τῆς ὄπερας ἐκτυλίσσεται στήν πόλη τῆς Ἰσπανίας Σεβίλλη. Μεταμφιεσμένος σέ φτωχό νέο μέ τό ὄνομα Λιντόρο, ὁ Κόμης Ἀλμαβίβα, πού εἶναι ἐρωτευμένος μέ τήν ὁμορφη Ροζίνα, ὀργανώνει καντάδα μπροστά στό σπίτι τοῦ γιατροῦ Μπάρτολο, κηδεμόνα τῆς νέας. Τραγουδᾷ καί ὁ ἴδιος μιά σερενάτα ἐλπίζοντας νά τήν κάνει νά βγεῖ στό μπαλκόνι. Ἡ νέα δέν ἐμφανίζεται καί ὁ Κόμης φοβᾷται ὅτι τό αἶσθημά του δέν ἔχει ἀνταπόκριση στήν καρδιά τῆς Ροζίνα. Ἐπειδή ἔχει πλέον ζημερώσει ὁ Κόμης, μέ τήν ὑπόδειξη τοῦ ὑπηρέτη του Φιορέλο, πληρώνει καί διώχνει τούς μουσικούς πού τόν συνόδευσαν.

Ὁ Φιορέλο ἀποχωρεῖ καί ὁ Κόμης κρύβεται, γιατί ἀκούγεται κάποιος πού τραγουδᾷ. Εἶναι ὁ Φίγκαρο, ὁ εὐθυμος κουρέας τῆς Σεβίλλης, πού ἦταν πρὶν στήν ὑπηρεσία τοῦ Κόμη. Ὁ Κόμης Ἀλμαβίβα ἐμφανίζεται καί ἐξηγεῖ στόν Φίγκαρο γιατί βρίσκεται ἐκεῖ. Ὁ Φίγκαρο ὑπόσχεται νά τόν βοηθήσει νά κερδίσει τήν καρδιά τῆς Ροζίνα, ἀφοῦ πληρωθεῖ γενναιόδωρα. Ἡ νέα βγαίνει στό μπαλκόνι, τραγουδᾷ καί στέλνει γράμμα στόν Κόμη, παρά τήν αὐστηρή ἐπιτήρηση τῆς ὑπηρετριάς Μπέρτα. Βγαίνοντας ἀπό τό σπίτι του ὁ ἡλικιωμένος γιατρός Μπάρτολο φανερώνει τήν πρόθεσή του νά ἐπισπεύσει τό γάμο του μέ τήν Ροζίνα. Ἡ ὑπό τήν κηδεμονία του νέα δέν εἶναι μόνον ὁμορφη ἀλλά ἔχει καί μεγάλη περιουσία.

Μετά τήν θετική ἀνταπόκριση τῆς Ροζίνα, ὁ παρουσιαζόμενος ὡς Λιντόρο Κόμης Ἀλμαβίβα εἶναι ἐνθουσιασμένος καί ζητᾷ ἀπό τόν Φίγκαρο νά τόν βοηθήσει νά μπεῖ στό σπίτι τοῦ Μπάρτολο. Τό χρυσάφι γονιμοποιεῖ τήν φαντασία τοῦ Φίγκαρο. Προτείνει στόν Κόμη νά παραστήσει τόν μεθυσμένο στρατιώτη καί νά ζητήσει νά μπεῖ στό λατρεῖο-σπίτι τοῦ Μπάρτολο ὅπου θά μιλήσει μέ τήν ἀγαπημένη του. Ὁ Κόμης συμφωνεῖ καί ὀρίζουν ποῦ θά συναντηθοῦν.

Μέσα στό σπίτι τοῦ Μπάρτολο, πού εἶναι φυλακή γιά τή Ροζίνα, ἡ νέα ἐκφράζει τήν ἀπόφασή της νά ἀντισταθεῖ στόν τυραννικό κηδεμόνα της. Ὁ Φίγκαρο τῆς ὑπόσχεται τή βοήθειά του. Ἐρχεται ὁ Μπάρτολο καί προσπαθεῖ νά πείσει τή Ροζίνα νά τόν ἀγαπήσει. Σάν νά μπορούσε νά γεννηθεῖ ἔρωτας ἀπό ἐπιχειρήματα καί μάλιστα ἡλικιωμένου. Ὁ Μπάρτολο μαθαίνει ἀπό τόν δάσκαλό της τῆς μουσικῆς Μπαζίλιο ὅτι αὐτός πού ἔχει κερδίσει τήν καρδιά της, ὁ Κόμης Ἀλμαβίβα, βρίσκεται στή Σεβίλλη. Σχεδιάζουν νά ἐξουδετερώσουν τόν ἀντίζηλο μέ συκοφαντίες.

Ὁ Φίγκαρο ὅμως ἐνημερώνει τὴ Ροζίνα σχετικά. Τοῦ δίνει γράμμα γιὰ τὸν Λιντόρο. Ὁ Μπάρτολο θυμώνει καὶ ἀνακοινώνει τὰ μέτρα ἀσφαλείας πού θά λαβεῖ ἐναντίον της. Μπαίνει ξαφνικά ὁ Κόμης πού παριστάνει μεθυσμένο στρατιώτη καὶ ζητᾷ κατάλυμα. Κατορθώνει νά δώσει στή Ροζίνα νά καταλάβει ὅτι εἶναι ὁ Λιντόρο. Ὁ Μπάρτολο ἐξοργίζεται καὶ ἀνάβει καβγάς. Ἐπεμβαίνει ἀστυνομικὴ περίπολος. Ὁ Κόμης διακριτικᾶ ἀποκαλύπτει στὸν Ἀξιωματικὸ τὸ ὄνομά του καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ ἀποχωροῦν.

Μεταμφιεσμένος σὲ δάσκαλο μουσικῆς ὁ Κόμης παρουσιάζεται στὸν Μπάρτολο ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ Μπαζίλιο. Ἐνῶ μετὰ τὴν πρώτη ἐκπληξη τῆς Ροζίνα γίνεται τὸ μάθημα τῆς μουσικῆς, ὁ Φίγκαρο ξυρίζει τὸν Μπάρτολο. Ἐμφανίζεται ὁ ὑποτιθέμενος ἀσθενὴς Μπαζίλιο καὶ φέρνει σὲ δύσκολη θέση τὸν Κόμη πού ἀναγκάζεται νά τὸν ἐξαγοράσει καὶ νά τὸν κάνει συνένοχό του. Ὁ Μπαζίλιο φεύγει, δῆθεν ἄρρωστος. Ὁ Φίγκαρο ξυρίζει τὸν ἀνήσυχο Μπάρτολο ἐνῶ οἱ νέοι ἐρωτοτροποῦν ὑπὸ τὸ πρόσχημα μουσικοῦ μαθήματος. Ὁ Μπάρτολο ἔχει καταλάβει τὸ σιοπὸ τοῦ Κόμη καὶ ἀφήνοντας τὸ ξύρισμα τὸν κυνηγᾷ ἔξαλλος. Ὁ Φίγκαρο καὶ ὁ Κόμης φεύγουν τρέχοντας. Ὁ Μπάρτολο πηγαίνει στὴν ἀστυνομία.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Φίγκαρο ὁ Κόμης σιαρφαλώνει στὸ μπαλιόνι τῆς Ροζίνα. Ἡ παρεξήγηση πού εἶχε προκαλέσει ἢ ἐμφάνισή του ὡς Λιντόρο διασκεδάζεται μὲ τρεῖς ἐξηγήσεις του καὶ ὑπογράφεται τὸ τροποποιημένο συμβόλαιο γάμου πού ἔχει στὸ μεταξύ φέρει ὁ Μπαζίλιο. Ἔρχεται ὁ Μπάρτολο μὲ τὴν ἀστυνομία καὶ βρίσκεται πρὸ τετελεσμένων γεγονότων. Ἡ Ροζίνα καὶ ὁ Κόμης ἔχουν παντρευτεῖ. Δέν τοῦ μένει παρά νά τὴν συγχωρήσει καὶ νά δεχθεῖ τὴν πρόταση τοῦ Φίγκαρο νά παντρευτεῖ τὴν Μπέρτα. Καταφθάνουν χωρικοὶ πού γιορτάζουν τραγουδώντας γιὰ τὴν χαρὰ τῶν ζευγαριῶν.

ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΤΗΣ ΧΑΡΤΟΠΑΙΞΙΑΣ

Ζει και βασιλεύει, αλλά επειδή άλλες πληγές, ατομικές και κοινωνικές, όπως τα ναρκωτικά, διεκδικούν μεγάλη προσοχή από ειδικούς και μη, αρμόδιους και μη, έχει απωθηθεί στη λήθη.

Για το πάθος αυτό έχουμε δύο ειδικά έργα. Ο ΧΑΡΤΟΠΑΙΚΤΗΣ του Χουρμούζη και Η ΧΑΡΤΟΠΑΙΧΤΡΑ του Δημήτρη Ψαθά.

Με εύστοχο και επαγωγικό τρόπο ο Χουρμούζης εκθέτει και στηλιτεύει το πάθος της χαρτοπαιξίας. Το κεντρικό πρόσωπο, ο Θωμάς, είναι συγχρόνως τραγικός και κωμικός. Χάνει στο παιχνίδι και ελπίζει ν' ανακτήσει αυτά που έχασε στην πράσινη τσόχα και να κερδίσει επί πλέον χρήματα. Μετά τα χρήματα χάνει ατομικά του είδη, σακάκι, πανταλόνι, ρολόι. Μετά παίζει στα χαρτιά, κινητά του νοικοκυριού, το σπίτι του, την γυναίκα του.

Ούτε τα παράπονα και οι διαμαρτυρίες της λογικής και υπομονετικής γυναίκας του Ελένης τον συγκρατούν. Ούτε οι συστάσεις, οι αυστηρές προειδοποιήσεις, οι επιπλήξεις του πεθερού του Βασίλη τον συνετίζουν. Τυφλός στις ενέργειες του χαρτοκλέφτη Συμβουλοκράτη, του υποκριτή φίλου Ζαχαρία, του δόλιου υπηρέτη Κώστα.

Όπως δηλώνει ο τίτλος της κωμωδίας του Δημήτρη Ψαθά Η ΧΑΡΤΟΠΑΙΧΤΡΑ, κεντρικό πρόσωπο του έργου είναι μια σύγχρονη μας Αθηναία που έχει εμπλακεί στα δίχτυα της χαρτοπαιξίας. Για την Αλέκα το πάθος αυτό έχει γίνει ζωή της και όλα τα άλλα, σύζυγος, παιδιά, σπίτι, έχουν απωθηθεί στο περιθώριο. Η σύλληψη και η κράτηση στο αστυνομικό τμήμα είναι επεισόδιο χωρίς σοβαρές συνέπειες. Οικονομική καταστροφή δεν προκαλεί στην Αλέκα και στην οικογένειά της το πάθος της χαρτοπαιξίας. Κάποια αντικείμενα του σπιτιού εκποιούνται κρυφά για να καλυφθούν απώλειες στην πράσινη τσόχα. Οι λογαριασμοί δεν πληρώνονται και κόβονται το τηλέφωνο, ηλεκτρικό και νερό. Κάνουν την εμφάνισή τους στο διαμέρισμα και δύο δανειστές της.

Όπως επισημαίνεται στο έργο, οι συνέπειες του πάθους είναι σοβαρές για το ίδιο το πρόσωπο, που χάνει την πνευματική του ελευθερία, τον αυτοσεβασμό και την υπόληψή του. Καταφεύγει σε ψέματα και σε ανέντιμα μέσα για να μπαλώσει τα πράγματα. Εκτός από τα κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία, ο χαρτοπαίχτης του Χουρμούζη έπαιξε στα χαρτιά και την γυναίκα του. Η χαρτοπαίχτρα του Ψαθά υπόσχεται τεχνηέντως τον γιό της ως γαμπρό στους δύο δανειστές της.

Η οικογένεια της Αλέκας είναι το άλλο μεγάλο θύμα του πάθους της. Πριν από το συμβολικό ξεπούλημα του γιού της, έχει εγκαταλείψει τον τόσο σημαντικό και υπεύθυνο ρόλο της μητέρας. Τα παιδιά της, ο Λάκης και η Νίνα, είναι ακόμη νεαρά. Αντί για την προσφορά της αγάπης, της πείρας και το υπόδειγμα της αφοσιώσεως, τους δίνει το κακό παράδειγμα μιας ζωής χωρίς πνευματική διάσταση. Θορυβείται όμως και αντιδρά αποτελεσματικά όταν ανακαλύπτει ότι ο άντρας της έχει ερωτικό δεσμό με την φίλη της Λελέ.

Αν στο πρόσωπο της Αλέκας βυθομετρείται το πάθος της χαρτοπαιξίας, η έκταση της κοινωνικής πληγής προσδιορίζεται από τα άλλα πρόσωπα και την ιδιότητά τους, που συμπαίζουν. Εκτός από την Αλέκα την πράσινη τσόχα πλαισιώνουν γυναίκα υπάλληλος υπουργείου, στρατηγός, γιατρός, δικαστής. Στο αστυνομικό τμήμα εξισώνονται ο λεγόμενος υπόκοσμος και η θεωρούμενη καλή κοινωνία.

Στην χαρτοπαιξία καταφεύγουν για να ξεχάσουν την πλήξη τους και να γεμίσουν τον χρόνο της άδειας ζωής τους και πρόσωπα του έργου IBANOΦ του Άντον Τσέχωφ.

Το ίδιο κάνουν και τα πρόσωπα του έργου ΟΙ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΕΣ του Μαξίμ Γκόρκι.

Ο άνθρωπος έχει διάφορες ανάγκες και προσπαθεί να εξασφαλίσει την ικανοποίησή τους με την απόκτηση σχετικών αγαθών. Η προσπάθεια αποκτήσεως των αγαθών χαρακτηρίζεται από την λεγόμενη οικονομική αρχή: επίτευξη του μεγαλύτερου και καλύτερου αποτελέσματος με την χρησιμοποίηση όσο το δυνατό λιγότερων μέσων. Η τάση για ελαχιστοποίηση της προσπάθειας έχει εφεύρει διάφορους τρόπους για την απόκτηση των αναγκαίων αγαθών για την επιβίωση, την πολυτελή διαβίωση, τον πλουτισμό. Το φαινόμενο της επιθυμίας του άκοπου πλουτισμού εξελίσσεται σε κοινωνική ασθένεια. Η ελπίδα γίνεται παγίδα. Χαρτοπαίγνιο, τυχερά παιχνίδια, στοιχήματα, λαχεία, ιππόδρομος, καζίνο, χρηματιστήριο. Καζίνο υπάρχουν σε πλείστα όσα μέρη. Πασίγνωστο του Μόντε Κάρλο. Το Λας Βέγκας (Η.Π.Α.) είναι η πόλη του οργανωμένου τζόγου. Στους χώρους αυτούς έχουν χαθεί περιουσίες, υπολήψεις, ψυχική γαλήνη, οικογενειακή γαλήνη, υγεία. Στο έργο ΟΙ ΠΑΙΚΤΕΣ του Νικολάι Γκογκόλ βλέπουμε τα κωμικοτραγικά πρόσωπα που είναι δέσμια του πάθους της χαρτοπαιξίας, τις δολιότητες τους, τις συμμαχίες τους, τις συγκρούσεις τους.

ΙΒΑΝΟΦ του Άντον Τσέχωφ.

Εκτός από τον διαχειριστή του κτήματος του Ιβάνοφ Μπόρκιν και τον νεαρό γιατρό Λβόφ, οι άλλοι, άντρες και γυναίκες, νέοι, ώριμοι και ηλικιωμένοι, καθώς μεταφέρονται παθητικά στο όχημα του χρόνου νιώθουν αβάσταχτη πλήξη. Για να ξεφύγουν από τον αβάσταχτο εναγκαλισμό της καταφεύγουν σε κοσμικές συγκεντρώσεις όπου επιδίδονται στο κουτσομπολιό, στο πιωτό και στη χαρτοπαιξία.

Ένα ιδιότυπο πάθος βλέπουμε στην κωμωδία του Αριστοφάνη ΝΕΦΕΛΑΙ.

Ο γιος του Στρεψιάδη Φειδιππίδης έχει μεγάλη αδυναμία στα άλογα και στα αμάξια.

Ο Στρεψιάδης μονολογεί: "Ωστόσο δεν μπορώ ο δύστυχος να κοιμηθώ, καθώς μ' ενοχλούν τα έξοδα για το στάβλο μου και τα χρέη μου εξαιτίας αυτού εδώ του γιου μου. Αυτός μακριά μαλλιά αφήνοντας καβαλάει σ' άλογο ή σ' αμάξι που σέρνουν δύο άλογα κι' όλο άλογα ονειρεύεται."

Και αλλού: "κι' όταν ακόμη κοιμάται, άλογα ονειρεύεται." "...αλλά με την ιππομανία του μου σκόρπισε τα χρήματα."

Ο Φειδιππίδης στον Πατέρα του: "Όμως χωρίς άλογο δε θα μ' αφήσει ο θεός μου Μεγακλής."

Ο Φειδιππίδης: "Εγώ . . . τότε μόνο με τα άλογα ασχολούμουν και δεν μπορούσα ούτε τρεις φράσεις να πω χωρίς να κάνω λάθος." Συνέπεια της μονομέρειας, του πάθους!

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ